

Nadere wijziging van de Ziektewet en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (Toelating tot de vrijwillige verzekering van Nederlanders, die in een ontwikkelingsland werkzaam zijn).

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
SOCIALE ZAKEN EN VOLKSGEZONDHEID

Nr. 4

's-Gravenhage, 10 augustus 1970.

Bij Koninklijke Boodschap van 21 juli 1970 werd aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal ter overweging aangeboden een ontwerp van wet tot nadere wijziging van de Ziektewet en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (Toelating tot de vrijwillige verzekering van Nederlanders, die in een ontwikkelingsland werkzaam zijn), met de toelichtende memorie (Gedrukte stukken 1969-1970 – 10 753, nrs. 1 t/m 3).

Hare Majesteit de Koningin heeft mij gemachtigd om ainsog ook het in de bovenbedoelde memorie van toelichting genoemde rapport van de Werkgroep sociale verzekering particuliere ontwikkelingswerkers aan de Tweede Kamer te doen toekomen.

Ik moge u verzoeken bedoeld rapport, waarvan u hierbij een exemplaar wordt aangeboden, als bijlage te willen voegen achter stuk nr. 3 van bovengenoemde gedrukte stukken.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid a.i.,*
H. J. WITTEVEEN.

Advies van de Werkgroep sociale verzekering particuliere ontwikkelingswerkers, aangeboden aan de Minister zonder Portefeuille, belast met de ontwikkelingshulp, op 27 oktober 1968

1. Inleiding

Nadat in een vorig stadium de belangen van Nederlandse particuliere ontwikkelingswerkers reeds bij het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid bepleit waren, is in 1967 een beroep gedaan op de Minister voor Ontwikkelingshulp zowel door enkele particuliere organisaties als door enkele kamerleden. Tijdens het debat over ontwikkelingshulp, dat op 22 juni 1967 in de Tweede Kamer plaatsvond heeft de afgevaardigde voor de K.V.P., de heer Mommersteeg, gevraagd „de thans bestaande verschillen in behandeling, met name die in de sfeer van de secundaire arbeidsvoorwaarden tussen de door de overheid en de door het particulier initiatief uitgezonden krachten – uit billijkheidsoverwegingen en om een vervelende concurrentiesfeer te vermijden – met spoed op te heffen”. Op 30 oktober 1967 bood de directeur van het Centraal Missie Commissariaat aan Minister Udink een nota aan, waarin aandacht gevraagd wordt voor het feit, dat de Nederlandse sociale verzekeringswetgeving niet aangepast is aan de specifieke positie van de particuliere ontwikkelingswerkers en waarin verzocht werd op korte termijn overleg inzake deze materie te openen. Minister Udink bracht deze nota ter kennis van zijn ambtgenoot van Sociale Zaken en Volksgezondheid en deelde hem tevens mede dat hij dit overleg spoedig zou openen.

Op 18 december volgde de bespreking van Minister Udink met vertegenwoordigers van 8 particuliere organisaties, waaraan tevens werd deelgenomen door ambtenaren van de Ministeries van Sociale Zaken en Volksgezondheid en van Buitenlandse Zaken. Na deze verkennende bespreking werd de technische behandeling van het onderdeel „Sociale zekerheid” in handen ge-

*Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal*

steld van Sociale Zaken en Volksgezondheid terwijl aan de particuliere organisaties verzocht werd twee deskundigen aan te wijzen om aan het technisch overleg in een werkgroep deel te nemen.

De werkgroep is viermaal in de volgende samenstelling bijeen geweest.

Voorzitter mr. A. C. M. van de Ven (directeur-generaal voor Sociale Voorzieningen);

vertegenwoordigers van de particuliere organisaties:

mevrouw mr. J. C. Rutgers,

pater drs. H. G. de Vries;

leden voor Sociale Zaken en Volksgezondheid:

de heer G. Meijerink,

de heer L. L. Marselis,

de heer H. Beijer,

de heer dr. E. C. Sohns;

leden voor Buitenlandse Zaken:

de heer mr. P. H. A. Tuin,

de heer mr. R. S. Keilman (later voor Sociale Zaken en Volksgezondheid),

de heer mr. F. J. van der Dussen (secretaris).

Taak van de werkgroep was na te gaan welke wijzigingen in de Nederlandse sociale wetgeving nodig zouden zijn om te bereiken dat de Nederlandse particuliere ontwikkelingswerkers daaraan een voldoende sociale zekerheid kunnen ontleenen.

De werkgroep was zich ervan bewust, dat achter de kwestie van toelating tot verschillende sociale verzekeringen zich het probleem aftekent van de premiebetaling. Zij heeft echter de vraag door wie de premies voor ontwikkelingswerkers zullen moeten worden opgebracht niet in haar advies betrokken omdat deze sociaal-politieke aangelegenheid de haar gegeven technische opdracht te buiten gaat.

Onder ontwikkelingswerkers worden voor het doel van dit rapport verstaan degenen die in het kader van de particuliere ontwikkelingshulp worden uitgezonden om in het buitenland werkzaam te zijn. In het kader van de sociale verzekering dienen hierbij te worden onderscheiden:

a. personen, die op basis van een arbeidsovereenkomst met een al of niet in Nederland gevestigde werkgever werkzaam zijn;

b. personen, die niet op basis van een arbeidsovereenkomst werkzaam zijn.

Onder deze laatste categorie vallen o.m. personen wier functie geen voorwerp kan zijn van een arbeidsovereenkomst, zoals geestelijk dienstwerk. Wat religieuzen betreft zij opgemerkt, dat niet voor alle in ontwikkelingslanden werkzame religieuzen van het ontbreken van een arbeidsovereenkomst behoeft uitgegaan te worden. Evenals bij de in Nederland werkzame religieuzen, zal bij sommigen hunner, gelet op de aard van hun werkzaamheden en dienstverband wel een arbeidsovereenkomst in de zin van de sociale verzekering aanwezig kunnen zijn.

2. Mogelijkheden van risicodekking in het kader van de sociale verzekering

Bij haar bestudering van de mogelijkheden, welke de verschillende sociale verzekeringswetten bieden tot hetzij verplichte, hetzij vrijwillige verzekering van degenen, die in het kader van de ontwikkelingshulp worden uitgezonden om in het buitenland werkzaam te zijn, is de werkgroep uit praktische overwegingen uitgegaan van een onderverdeling van de sociale verzekeringswetten in drie groepen, t.w.:

A. de volksverzekeringen, waaronder zijn gerangschikt de Algemene Ouderdomswet, de Algemene Weduwen- en Wezenwet en de Algemene Kinderbijslagwet, alsmede de Kinderbijslagwet voor loontrekkenden;

B. de werknemersverzekeringen, waartoe behoren de Ziekte- wet, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering en de Werkloosheidswet;

C. de ziektekostenverzekeringen, nl. de Ziekenfondswet en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten.

Voor al deze groepen van sociale verzekeringen geldt, dat zij in beginsel uitsluitend van toepassing zijn op degenen, die in Nederland wonen dan wel hier te lande hun dienstbetrekking vervullen. Waar iemand woont, wordt voor de toepassing van die wetten naar de omstandigheden beoordeeld. In het algemeen moet dus worden gesteld, dat de ontwikkelingswerkers gedurende de termijn van hun uitzending niet onder het Nederlandse stelsel van sociale verzekering vallen, indien deze uitzending gepaard gaat met een overbrenging van de woonplaats naar het vreemde land. Bovendien zijn de werknemersverzekeringen niet van toepassing in de gevallen, waarin de betrokkene weliswaar in Nederland zijn woonplaats heeft, doch in het buitenland werkt en zijn werkgever niet in Nederland is gevestigd.

Naar de mening van de werkgroep is te voorzien dat het onder de verplichte verzekering brengen van de ontwikkelingswerkers – dat sommige sociale verzekeringswetten op zich zelf zouden toelaten – in de praktijk tot niet op te lossen problemen aanleiding zal geven. Te denken valt hierbij aan het verlenen van adequate verstrekkingen, aan de premieheffing (wanneer de werkgever niet hier te lande woont), en aan de controle bij arbeidsongeschiktheid. Hierbij wordt dan nog in het midden gelaten, dat het niet mogelijk is, dat de Nederlandse wetgever in het buitenland gevestigde werkgevers, die aldaar Nederlanders in dienst hebben, de verplichting oplegt om premie ingevolge de Nederlandse sociale verzekeringswetten te betalen.

De werkgroep, is gezien het vorenstaande van mening, dat het de voorkeur verdient om voor de ontwikkelingswerkers waar mogelijk langs de weg van vrijwillige verzekering een oplossing te zoeken. Voor een oplossing via de weg van vrijwillige verzekering pleit ook de omstandigheid, dat het de ontwikkelingswerkers, blijkens mededeling van de vertegenwoordigers van de particuliere organisaties tijdens de besprekingen van de werkgroep ten aanzien van de onder B en C genoemde verzekeringen niet in de eerste plaats te doen is om risicodekking tijdens het verblijf in een ontwikkelingsland, doch vooral om risicodekking vanaf de dag van hun terugkomst in Nederland.

Hieronder volgt een overzicht van de bevindingen en conclusies van de werkgroep ten aanzien van elk der sociale verzekeringswetten.

A. Volksverzekeringen

a. Algemene Ouderdomswet (A.O.W.)

Door deelneming aan de vrijwillige premiebetalingsregeling neergelegd in het Koninklijk besluit van 24 februari 1961, *Stb.* 56, zoals dat sindsdien is gewijzigd, kunnen buiten Nederland wonende Nederlanders de premiebetaling ingevolge de A.O.W. op vrijwillige basis voortzetten. Indien men aan de vrijwillige premiebetalingsregeling deelneemt, kan men in het algemeen bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd aanspraak maken op een volledig A.O.W.-pensioen. De vrijwillige A.O.W.-verzekering biedt derhalve voor de ontwikkelingswerkers voldoende uitkomst.

b. de Algemene Weduwen- en Wezenwet (A.W.W.)

De Sociaal-Economische Raad heeft op 22 december 1967 aan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid advies uitgebracht over het effectief realiseren van de in de A.W.W. neergelegde mogelijkheid van vrijwillige verzekering. De genoemde minister heeft hierover een technisch advies gevraagd aan de Sociale Verzekeringsraad, welk advies nog niet is uitgebracht. Naar de mening van de werkgroep dient de ter zake door de Regering te nemen beslissing te worden afgewacht. Indien het ook in de A.W.W. komt tot een vrijwillige premiebetalingsregeling voor in het buitenland wonende Nederlanders, dan zal ook hier voor de ontwikkelingswerkers een oplossing zijn gevonden. Mocht dit niet het geval blijken dan zou alsnog naar een afzonderlijke oplossing gezocht moeten worden.

c. *de Algemene Kinderbijslagwet (A.K.W.) en de Kinderbijslagwet voor loontrekkenden (K.W.L.)*

De A.K.W. en de K.W.L. kennen niet de mogelijkheid van vrijwillige verzekering, zodat voor een oplossing langs deze weg wetswijziging nodig zou zijn. Naar de mening van de werkgroep is een vrijwillige kinderbijslagverzekering echter moeilijk denkbaar. Zij zou ongetwijfeld tot risico-selectie leiden. De werkgroep meent daarom, dat de enige mogelijkheid is, het gemis aan kinderbijslag op te vangen door het verlenen van een salariscompensatie.

B. *Werknemersverzekeringen*

Algemene opmerking

Voor wat betreft de Ziektewet en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering is de commissie ervan uitgegaan, dat er voor de ontwikkelingswerkers met name behoefte bestaat aan een voorziening, welke vanaf het moment van terugkeer in Nederland aanspraken op uitkering garandeert. Derhalve dienen door een te treffen voorziening mede gedekt te zijn ziekte en arbeidsongeschiktheid, welke zijn ontstaan tijdens het verblijf in een ontwikkelingsland. In aansluiting aan de bestaande regeling voor vrijwillige verzekering zal bij het afsluiten van de verzekering het dagloon dienen te worden vastgesteld naar hetwelk de premie en uitkering zullen worden berekend.

a. *de Ziektewet*

Deze wet kent in een aantal gevallen reeds de mogelijkheid voor personen, wier verplichte verzekering is geëindigd, om op basis van vrijwilligheid een verzekering af te sluiten. Voor de groep ontwikkelingswerkers biedt deze bepaling echter niet voldoende uitkomst, met name niet voor degenen die vóór hun uitzending niet in dienstbetrekking waren (scholieren, zelfstandigen).

Weliswaar zijn in het kader van de Ziektewet de bedrijfsverenigingen bevoegd om ook andere personen tot de vrijwillige verzekering toe te laten, doch hierin zijn zij geheel vrij. Naar de mening van de werkgroep verdient het daarom aanbeveling de mogelijkheid tot vrijwillige verzekering voor de ontwikkelingswerkers te realiseren door middel van wetswijziging.

Hiertoe bestaat te meer aanleiding, wijl de bestaande wetgeving niet de mogelijkheid biedt tot dekking van het risico na terugkeer in Nederland, waaraan zoals bovenvermeld ontwikkelingswerkers in het bijzonder behoefte hebben.

b. *de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (W.A.O.)*

Voor de W.A.O. geldt in hoofdzaak hetzelfde als hierboven ten aanzien van de Ziektewet is opgemerkt. Ook hier zal langs de weg van vrijwillige verzekering, te realiseren door middel van wetswijziging, een oplossing kunnen worden gevonden.

c. *de Werkloosheidswet*

Deze wet kent niet de mogelijkheid van vrijwillige verzekering. Werkloosheid in nu eenmaal een risico dat zich moeilijk voor vrijwillige verzekering leent.

Voor de ontwikkelingswerkers acht de werkgroep een voorziening bij werkloosheid na terugkeer in Nederland urgent omdat in een aantal gevallen het stellig enige tijd zal duren voor de teruggekeerde ontwikkelingswerker hier te lande werk zal hebben gevonden. Naar de mening van de werkgroep ware aan de ontwikkelingswerkers, die niet aanstonds werk kunnen vinden ten laste van de algemene middelen uitkering te verlenen naar analogie van de Werkloosheidswet en de Wet Werkloosheidsvoorziening.

C. *De ziektekostenverzekeringen*

Hierbij dient vooraf te worden opgemerkt, dat in het Nederlandse stelsel – afgezien van de A.W.B.Z. – aan de bevolking op tweeërlei wijze dekking wordt geboden; enerzijds in het kader van de ziekenfondsverzekering – namelijk voor de personen met een vast loon of inkomen beneden de welstandsgrens

(thans f 13 200) per 1 januari 1969 f 13 800 anderzijds door het op vrijwillige basis aangaan van een ziektekostenverzekering met een ziektekostenverzekeraar, waarbij de polisvoorwaarden kunnen uiteen lopen al naar gelang de persoonlijke wensen of behoeften, in het algemeen voor personen met een inkomen dat de welstandsgrens te boven gaat.

De ziekenfondsverzekering valt dan weer uiteen in een verplichte verzekering voor loontrekkenden en daarmee gelijkgestelde groepen en in een vrijwillige verzekering voor niet-loontrekkenden, zoals zelfstandigen.

Uitgaande van de eerder onder punt 2 genoemde bevinding van de werkgroep, dat het ook bij de hierbedoelde verzekering niet te doen is om een risico-dekking tijdens het verblijf in een ontwikkelingsland, doch vooral om risicodekking vanaf de dag van terugkomst in Nederland, kan hieromtrent ten aanzien van de ziektekostenverzekeringregelingen het volgende worden meegedeeld.

a. *De ziekenfondsverzekering*

De werkgroep heeft hierbij de aspecten verbonden aan de vrijwillige ziekenfondsverzekering in beschouwing genomen. Immers het ligt voor de hand ervan uit te gaan, dat de ontwikkelingswerker na terugkeer hier te lande, welhaast nimmer direct aansluitend in loondienst zal treden. In dat laatste geval zou in het kader van de verplichte ziekenfondsverzekering dekking van de risico's van geneeskundige verzorging uiteraard terstond plaatsvinden.

Voor wat betreft de vrijwillige verzekering kan worden opgemerkt, dat de ontwikkelingswerker bij terugkomst uit den vreemde voor zichzelf en voor eventuele gezinsleden een vrijwillige ziekenfondsverzekering kan afsluiten, indien zijn inkomen de welstandsgrens niet te boven gaat. Hierbij zij aangetekend, dat ingevolge wettelijk voorschrift de ziekenfondsen geen personen van de verzekering mogen uitsluiten, dan wel de rechten mogen beperken van hen, wier gezondheids-toestand een sterk verhoogd ziekterisico oplevert.

Voor de hierbedoelde groep van ontwikkelingswerkers is hierin een reële mogelijkheid gelegen, zoals de huidige praktijk thans reeds uitwijst, om tot een afdoende dekking te komen van de risico's voor geneeskundige verzorging (de A.W.B.Z., zie sub c) buiten beschouwing gelaten).

De werkgroep heeft er nota van genomen dat ingevolge artikel 31, eerste lid, van de Ziekenfondswet en de daaraan gegeven uitvoering, door de ziekenfondsen wachttijden kunnen worden opgelegd, alvorens wordt overgegaan tot het verlenen van verstrekkingen. Afgezien van verloskundige hulp en kraamzorg bedragen deze wachttijden in het algemeen voor een deel van de verstrekkingen één maand, voor andere verstrekkingen twee maanden.

In het bijzonder wanneer een ontwikkelingswerker ziek terugkerende naar Nederland – een verschijnsel dat zich nog al eens voordoet – een vrijwillige verzekering sluit, zal het opleggen van deze wachttijden tot moeilijkheden aanleiding geven, omdat dan immers over deze wachttijd het desbetreffende risico niet is gedekt.

De werkgroep, die blijkens de ervaring, zeker van de nodige souplesse in de uitvoeringspraktijk door de ziekenfondsen zou willen getuigen, zou deze mogelijkheid van het opleggen van wachttijden willen zien geëlimineerd. Een en ander wil niet zeggen dat de werkgroep, gegeven de constellatie van de vrijwillige verzekering, geen begrip zou willen opbrengen voor het vigerende systeem, dat immers voortvloeit uit verzekerings-technische motieven.

De gedachten van de werkgroep gaan ernaar uit dat, indien het opleggen van wachttijden en de daarmee gepaard gaande selectie bij terugkeer in Nederland van ontwikkelingswerkers niet in alle gevallen achterwege zou kunnen blijven – hetgeen zij zich zou kunnen indenken – een generale regeling wordt getroffen. Deze zou hierin bestaan, dat de mogelijkheid wordt geopend tegen verlaagde premie – te betalen gedurende het verblijf in het buitenland – de ziekenfondsverzekering als het ware sluimerend te doen voortduren, zodat bij terugkeer in Nederland daaraan – ook wanneer men ziek terugkeert – direct

ingaaud aanspraken zijn te ontlenu, zonder het opleggen van wachttijden derhalve. Tot goed begrip zij vermeld, dat de werkgroep hierbij het oog heeft op een sluimerende vrijwillige ziekenfondsverzekering, tot toetreding waarvan gerechtigd zouden moeten zijn al diegenen, die laatstelijk voor hun vertrek naar een ontwikkelingsland verplicht of vrijwillig verzekerd waren ingevolge de ziekenfondsverzekering. De werkgroep geeft in overweging de definitieve merites van deze aanleggenheid in overleg met het Gemeenschappelijk Overleg van Ziekenfondsorganisaties te regelen. Haars inziens zou ter zake met het G.O.Z. een definitieve vastliggende afspraak moeten worden gemaakt.

Naar de werkgroep heeft begrepen bestaat er bij het G.O.Z. in beginsel de volledige bereidheid tot het treffen van een afdoende regeling in dezen.

In hoeverre de ziekenfondsen aan één en ander een steviger financiële basis zouden kunnen geven door middel van een landelijke pooling, is een aanleggenheid, welke naar het gevoelen van de werkgroep het G.O.Z. regardeert, doch welke de werkgroep nog meent als aanvullende gedachte ter overweging te moeten geven.

b. De (particuliere) ziektekostenverzekering

Na terugkeer in Nederland kan de ontwikkelingswerker voor zichzelf en zijn gezinsleden een ziektekostenverzekeringsovereenkomst met een ziektekostenverzekeraar aangaan, indien hij niet wenst deel te nemen aan de vrijwillige ziekenfondsverzekering, dan wel daartoe niet gerechtigd is (inkomen boven de welstandgrens).

Bij het sluiten van een zodanige vrijwillige ziektekostenverzekering kunnen zich in beginsel analoge moeilijkheden voordoen met betrekking tot selectie van risico als bij de vrijwillige ziekenfondsverzekering. Hierbij kan in beginsel niet alleen worden gedacht aan het toepassen van wachttijden doch ook aan het uitsluiten van bepaalde risico's.

De werkgroep meent dat, indien ook hier selectie van risico bij terugkeer in Nederland van ontwikkelingswerkers niet in alle gevallen achterwege zou kunnen blijven, een zelfde oplossing als eerder voor de vrijwillige ziekenfondsverzekering aangegeven, aanbeveling verdient bevorderd te worden. Dit houdt in, dat tegen een lage premie sluiserende continuering ook van de particuliere ziektekostenverzekeringen mogelijk zou moeten worden gemaakt, met daaraan verbonden onmiddellijk ingaand recht op volledige aanspraken bij terugkeer in Nederland.

Deze mogelijkheid zou ten minste moeten worden opengesteld voor degenen, die laatstelijk voor hun vertrek naar een ontwikkelingsland bij een ziektekostenverzekeraar tegen ziektekosten verzekerd waren. Het lijkt niet ondenkbaar, dat ook personen, die laatstelijk voor hun vertrek naar een ontwikkelingsland hetzij verplicht hetzij vrijwillig bij een ziekenfonds verzekerd waren, voor deze mogelijkheid van veiligstelling van aanspraken bij terugkeer naar Nederland zouden willen opteren, liever dan gebruik te maken van de onder a omschreven mogelijkheid van continuering van aanspraken ingevolge de ziekenfondsverzekering. De werkgroep meent, dat hiertoe vrijheid moet worden gelaten.

In verband met het vorenstaande heeft de werkgroep zich nog afgevraagd, of gegeven de in beginsel aanwezige mogelijkheid van verschil in polisvoorwaarden bij verzekeringsovereenkomsten als hier bedoeld, ter bevordering van de uniformiteit het totstandbrengen van een standaardpolis voor ontwikkelingswerkers geen aanbeveling zou verdienen.

De werkgroep geeft in overweging de definitieve merites van deze aanleggenheid in zijn verschillende aspecten in

overleg met de Kontaktcommissie Landelijke Organisatie van Ziektekostenverzekeraars te regelen. Ook hier zouden ter zake met de K.L.O.Z. definitieve vastliggende afspraken moeten worden gemaakt.

Naar de werkgroep heeft begrepen bestaat er ook bij de K.L.O.Z. in beginsel de volledige bereidheid tot het treffen van een afdoende regeling in dezen.

c. De algemene verzekering bijzondere ziektekosten

Gelijk bekend, geeft deze volksverzekering de verzekerde aanspraak op verstrekkingsen, liggende in de sfeer van de langdurige behandeling, verpleging en verzorging.

De werkgroep nam er nota van, dat de A.W.B.Z. het ingezetenschap hanteert als criterium voor de verzekeringsgerechtigdheid.

Bij terugkeer uit den vreemde naar Nederland herkrijgt de ontwikkelingswerker de status van ingezetene en is hij derhalve ingevolge de A.W.B.Z. verzekerd.

De werkgroep ziet dan ook voor de toepassing van A.W.B.Z. geen aanleiding bijzondere maatregelen voor te stellen.

Wel vestigt zij er volledigheidshalve de aandacht op van gevoelen te zijn, dat ontwikkelingswerkers zouden moeten worden uitgezonderd van de werking van de in het zesde lid van artikel 6 van de A.W.B.Z. bedoelde algemene maatregel van bestuur, zo de totstandkoming van een dergelijke algemene maatregel van bestuur zou worden bevorderd.

Samenvatting

Aan de hand van vorenstaande beschouwingen is de werkgroep tot de volgende conclusies gekomen.

a. Ten aanzien van de Algemene Ouderdomswet (A.O.W.) is geen nadere voorziening nodig. De bestaande vrijwillige A.O.W.-verzekering biedt voor de ontwikkelingswerkers voldoende uitkomst.

b. Voor wat betreft de Algemene Weduwen- en Wezenwet (A.W.W.) geeft de werkgroep in overweging af te wachten of binnenkort in het kader van de A.W.W. de mogelijkheid tot het sluiten van een vrijwillige verzekering in het leven zal worden geroepen. Mocht daartoe onverhoopt niet worden overgegaan, dan zal voor de ontwikkelingswerkers alsnog naar een afzonderlijke oplossing moeten worden gezocht.

c. De werkgroep is van mening, dat het gemis aan kinderbijslag ware op te vangen door het verlenen van een salariscompensatie.

d. Op het stuk van de ziekengeldverzekering en de arbeidsongeschiktheidsverzekering ware door middel van wetwijziging een zodanige mogelijkheid van vrijwillige verzekering te openen, dat deze aan de behoefte van ontwikkelingswerkers tegemoet komt.

e. Na hun terugkeer in Nederland ware aan ontwikkelingswerkers in geval van werkloosheid ten laste van de algemene middelen uitkering te verstrekken naar analogie van de Werkloosheidswet en de Wet Werkloosheidsvoorziening. Hiervoor is een speciale regeling vereist.

f. Voor wat betreft de ziektekostenverzekering dient het reeds geopende overleg met het G.O.Z. (Gemeenschappelijk Overleg van Ziekenfondsorganisaties) en met de K.L.O.Z. (Kontaktcommissie Landelijke Organisatie van Ziektekostenverzekeraars) te worden voortgezet teneinde tot concrete afspraken te komen.

De vraag door wie de premies zullen moeten worden opgebracht, heeft de werkgroep niet in haar beschouwingen betrokken.